

Valtion talousarvionalouden velanhallinnan keskipitkän aikavälin strategia vuosille 2024–2028

Sisällys

Valtion talousarvionalouden velanhallinnan keskipitkän aikavälin strategia vuosille 2024–2028	1
1. Johdanto	2
2. Velanhallinnan säädösympäristö	2
3. Toimintaympäristö	3
4. Velanhallinnan tavoite	3
5. Lainanotto	4
6. Riskienhallinta	4
6.1. Korkoriski	4
6.2. Jälleenrahoitusriski	6
6.3. Maksuvalmiusriski	6
6.4. Valuuttakurssiriski	7
6.5. Luottoriski	7
6.6. Toiminnalliset ja oikeudelliset riskit	7
6.7. Malliriski	8

1. Johdanto

Valtion talousarviotalouden velanhallinnalla tarkoitetaan valtion talousarviotalouden tasapainottamiseksi tehtävästä lainanotosta, valtion talousarviotalouden velasta ja valtion kassavaroista muodostuvan kokonaisuuden sekä tähän liittyvien riskien hallintaa. Riskeillä tarkoitetaan markkinariskejä, rahoitusriskejä, luottoriskejä, oikeudellisia ja toiminnallisia riskejä sekä velanhallinnassa hyödynnettävien analyysimalleihin liittyvää mallirisikiä.

Velanhallinnan strategisena tavoitteena on turvata valtion maksuvalmius kaikissa olosuhteissa ja minimoida velasta aiheutuvaa kustannusta pitkällä aikavälillä hyväksyttäväksi katsottavalla riski-tasolla. Velanhallinnan kohteena on valtion kulloinenkin velka. Valtion nettolainanotosta eli viime kädessä velan määrästä päätetään valtion talousarviossa. Hallittavana oleva kokonaisuus on paitsi valtiontaloudellisesti, myös kansantaloudellisesti merkittävä. Valtion kyky suoriutua maksuvelvoitteistaan kaikissa olosuhteissa turvaa koko yhteiskunnan toimintaa ja sen jatkuvuutta.

Valtion velanhallinnan toimintaympäristö on tällä hetkellä ja lähivuosinakin haasteellinen. Valtio on velkaantunut voimakkaasti vuoden 2008 jälkeen, ja velan odotetaan kasvavan nopeasti myös tulevina vuosina talouden vaimeiden kasvunäkymien oloissa. Rahapolitiikan ja korkomarkkinoiden kehitysnäkymät ovat poikkeuksellisen epävarmat.

Valtion talousarviotalouden velanhallinnan strategia-asiakirjassa kuvataan velanhallintapolitiikan keskeiset valinnat ja niiden perusteet sekä näiden taustalla olevat velanhallinnan lähivuosien toimintaympäristöstä tehdyt oletukset. Asiakirjan tarkoituksena on tukea keskipitkän ja pitkän aikavälin kehityskulkuihin perustuvan valtion velanhallinnan toteuttamista ja toimivuuden arviointia. Vuoteen 2028 ulottuvan strategiajakson päätyttyä strategian toimivuutta on tarkoitus arvioida, jotta velanhallintapolitiikkaa voidaan tarvittaessa sopeuttaa.

2. Velanhallinnan säädösympäristö

Perustuslain 82 §:n 1 momentin mukaan valtiolle voidaan ottaa lainaa vain eduskunnan suostumuksella. Suostumuksesta tulee ilmetä uuden lainanoton tai valtionvelan enimmäismäärä.

Eduskunnan myöntämän valtuuden nojalla valtiovarainministeriö on valtioneuvoston asiassa toimivaltaisena ministeriönä määrännyt lainanoton, velanhoidon ja velanhallintaan sisältyvien riskien operatiivisen hallinnan ja valtion kassavarojen sijoitustoiminnan Valtiokonttorin tehtäväksi.

Valtiokonttori hoitaa edellä mainittuja velanhallinnan tehtäviä valtiovarainministeriön Valtiokonttorille osoittaman velanhallinnan määräyksen asettamissa raameissa. Määräyksessä määritellään velanhallinnan tavoitteet, käytettävät velanhallinnan instrumentit sekä riskienhallintapolitiikat, jossa tunnistetuille riskeille on määritelty niiden hallintaa koskevat tavoitteet ja hallinnassa noudatettavat rajoitteet. Valtiovarainministeriö valvoo määräyksen noudattamista Valtiokonttorin tuottamaan raportointiin perustuen. Raportoinnin sisältö on kuvattu velanhallinnan määräyksessä.

3. Toimintaympäristö

Valtion velanhallinnan toimintaympäristö on viimeisten vuosien aikana muuttunut aiempaa haasteellisemmaksi. Valtion velkaantuminen on ollut voimakasta, ja valtion vastuita ovat edelleen lisänneet ehdollisten vastuiden huomattava kasvu. Velkaantumisen myötä valtion lainanoton tarpeet ovat kasvaneet. Toisaalta talouskasvu on ollut aiempaa vaimeampaa. Näiden tekijöiden johdosta voidaan arvioida, että valtion riskinkantokyky ja valmiudet kohdata negatiivinen talouden sokki ovat heikentyneet. Samaan aikaan talouden yleinen epävarmuus on lisääntynyt muun muassa korkomarkkinoiden volatiliiteetin kasvun ja geopolitiittisten jännitteiden myötä.

Keskeisiä makrotalouden muuttujia, vuodet 2015–2028

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
BKT, mrd.	211,4	217,5	226,3	233,5	239,9	238	250,9	268,7	282,1	289	301,5	313,4	324,6	335,6
BKT, vol. muutos, %	0,5	2,8	3,2	1,1	1,2	-2,4	3,2	1,6	-0,5	0,7	2,0	1,6	1,3	1,1
budjettitalouden velka, mrd.	99,5	101,7	104,8	103,9	105,3	123,6	127,3	140	154,3	167,1	180,8	192,9	204,1	214,7
velkasuhde	47,1	46,8	46,3	44,5	43,9	51,9	50,7	52,1	54,7	57,8	60,0	61,6	62,9	64,0
nettolainanotto, mrd.	4,3	2,2	3,1	-0,9	1,4	18,3	3,7	12,7	14,4	12,8	13,7	12,1	11,1	10,6
bruttolainanotto, mrd.	15,9	16,7	20,2	14,1	14,8	39,3	27,8	34,3	42,4	43,1	45,5	45,7	45,2	45,9
bruttolainanotto/BKT, %	7,5	7,7	8,9	6,0	6,2	16,5	11,1	12,8	15,0	14,9	15,1	14,6	13,9	13,7

Lähde: Valtiovarainministeriö

Velanhallinnan toimintaympäristö näyttäytyy haasteellisena myös strategiaperiodilla 2024–2028. Talouskasvun arvioidaan jäävän hieman hitaammaksi kuin koronapandemiaa edeltävinä vuosina kasvun ollessa vuositasolla keskimäärin noin 1,3 prosenttia. Valtiontalouden oletetaan pysyvän selkeästi alijäämäisenä ja valtion velkaantumisen jatkuvan voimakkaana. Valtion velan määrän arvioidaan kasvavan nykyisestä noin 154 miljardista eurosta lähes 215 miljardiin euroon strategiaperiodin lopulla. Samaan aikaan valtion velkasuhde kasvaisi noin yhdeksällä prosenttiyksikköä ollen 64 prosenttia vuoden 2028 lopussa. Vuosittaisen nettolainanoton arvioidaan olevan keskimäärin hieman yli 12 miljardia euroa ja ottaen huomioon nykyisen velan erääntymiset, valtion vuosittainen bruttovarainhankinnan tarve on noin 45 miljardia euroa vuosina 2024–2028.

4. Velanhallinnan tavoite

Valtion velanhallinnan tavoitteena on tyydyttää valtion lainantarve kaikissa olosuhteissa ja pyrkiä mahdollisimman alhaisiin velasta aiheutuviin kustannuksiin pitkällä aikavälillä hyväksyttävällä riskitasolla. Pyrittäessä minimoimaan velanhallinnan kustannuksia tulee samanaikaisesti huolehtia siitä, että velanhallintaa koskevilla päätöksillä ja politiikkavalinnoilla ei saateta valtiota tilanteeseen, jossa sen lainanoton mahdollisuudet oleellisesti heikentyvät tai velan kustannukset kasvavat äkillisesti ja mahdollisesti kestäättömällä tavalla. Tavoitteen saavuttamiseksi on laadittu lainanoton strategia ja velanhallinnan riskienhallintapolitiikka, jossa on pyritty tunnistamaan keskeiset velanhallinnan riskit ja määritely niiden hallintaa koskevat tavoitteet ja hallinnassa noudatettavat rajoitteet. Näiden yleisluonteinen kuvaus on annettu alla.

5. Lainanotto

Lainanoton strategiassa keskeisenä pyrkimyksenä on tukea velanhallinnan yleistä tavoitetta valtion toiminnan ja sen jatkuvuuden turvaamisesta siten, että valtion talousarvionalouden lainanoton tarve voidaan tyydyttää mahdollisimman vähäisin kustannuksin ja eräänntyvät lainat maksaa takaisin kaikissa olosuhteissa. Tämän saavuttamiseksi lainanotossa tulee välttää ajallisia rahoituskeskittymiä tai liiallista turvautumista yksittäiseen lainan lähteeseen ylläpitämällä välineitä ja kykyä toimia laaja-alaisesti kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla ja tavoittaa niillä erityyppisiä, voittopuolisesti pitkäaikaista sijoitustoimintaa harjoittavia, sijoittajia.

Valtion lainanotto toteutetaan pääasiassa pitkäaikaisilla, lainaa otettaessa laina-ajaltaan yli vuoden mittaisilla kiinteäkorkoisilla euromääräisillä sarjalainoilla eli niin sanotuilla viitelainoilla.

Kustannustehokasta hinnoittelua tavoiteltaessa uusien lainojen liikkeeseenlaskut keskitetään muutamiin valikoituihin laina-aikoihin, joissa nähdään sijoittajakysyntää. Tällä varmistetaan riittävää lainakokoa ja lainojen jälkimarkkinalikviditeettiä, tästä juontuvaa vähäistä likviditeettilisää ja valtiolle edullista kustannusta. Valtiovarainministeriö on määritellyt lainanotossa hyväksyttävät lainanoton instrumentit ja velalle tavoitteellisen lainainstrumenttikohortin rakenteen.

6. Riskienhallinta

6.1. Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan korkojen muutoksen aiheuttamaa velan korkomenojen odottamatonta kasvua. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on saavuttaa pitkällä aikavälillä mahdollisimman alhaiset velan korkokustannukset, mutta samanaikaisesti korkoriskin hallinnassa tulee huolehtia siitä, että valtio välttää tilanteita, joissa velan korkokustannukset kasvavat äkillisesti ja kestävämmällä tavalla ja joissa valtion maksuvalmius vaarantuu.

Korkoriskin hallinnassa ei pyritä ennustamaan korkojen muutoksia. Lähtökohdaksi on, että tehokkaiden markkinoiden olosuhteissa ei ole perusteita olettaa valtion kykenevän systemaattisesti ennakoimaan korkoliikkeitä muita markkinatoimijoita paremmin. Korkoriskin hallintaan vaikuttaa kuitenkin oletus siitä, että tuottokäyrä on tyypillisesti nouseva eli pitkäaikaiset korot ovat suurimman osan ajasta korkeammat kuin lyhytaikaiset korot. Tätä oletusta tukee paitsi teorian korokorokkeen aikarakenteen määräytymisestä että korkoaineistosta tehtävät havainnot tuottokäyrän tyypillisestä muodosta.

Nousevasta tuottokäyrästä johtuen lyhytaikaisen korkosidonnaisuuden voidaan arvioida tuottavan pitkällä aikavälillä keskimäärin matalamman velan korkokustannuksen kuin pitkäaikaisen korkosidonnaisuuden. Toisaalta lyhytaikaisessa korkosidonnaisuudessa korkojen muutokset välittyvät nopeammin velan korkokustannuksiin ja altistus korkokustannusten vaihtelulle on siten suurempi kuin pidempiaikaisessa korkosidonnaisuudessa.

Valtio on pyrkinyt hyödyntämään nousevaa tuottokäyrää ja saavuttamaan pitkällä aikavälillä alhaisemmat velan odotetut korkokustannukset valitsemalla Suomen verokimppimainin verrattuna melko lyhyen velan korkosidonnaisuuden. Valinta lyhyestä korkosidonnaisuudesta on kuitenkin tehty aikana,

jolloin valtion velan määrä oli alhainen ja supistui suhteessa kokonaistuotantoon. Myös talouskasvu oli ripeää ja kasvunäkymät suotuisat.

Velanhallinnan toimintaympäristö on näiltä osin muuttunut oleellisesti viimeisen reilun vuosikymmenen aikana. Velka on kasvanut voimakkaasti ja trendinomaisesti. Velkaantumiskehityksen arvioidaan myös jatkuvan tulevina vuosina.¹ Supistuva työikäinen väestö ja heikko tuottavuuskehitys vaimentavat talouden pidemmän aikavälin kasvumahdollisuuksia, eikä näköpiirissä olekaan 2000-luvun alun nopean talouskasvun ajanjaksoa. Valtion kannettavana olevia vastuita ovat niin ikään lisänneet ehdollisten vastuiden merkittävä kasvu.²

Valtion voimakkaasti kasvaneiden vastuiden ja heikon yleisen talouskehityksen myötä valtion riskinkantokyvyn voidaan arvioida heikentyneen. Tämän osalta tilanne ei nykytiedon valossa ole parantumassa lähitulevaisuudessa. Tätä taustaa vasten katsotaan perustelluksi pidentää maltillisesti, noin kahdella vuodella, velan korkoriskiasemaa nykyisestä strategiaperiodin aikana. Korkoriskiaseman pidentäminen vähentää velan korkomenojen herkkyyttä yleisen korkotason muutokselle. Se suojaa näin ollen valtiota korkotason nousulta, lisää korkomenojen ennakoitavuutta ja tukee tältä osin talouspolitiikan suunnittelua tulevina vuosina.

Valtion riskinkantokyvyn heikentymisen lisäksi korkoriskiaseman pidentämiseen vaikuttaa se, että korkokäyrän muodon hyödyntämisessä ei nykytilanteessa nähdä liittyvän vastaavan kaltaisia hyötyjä kuin aikaisemmin. Euroalueen korkokäyrät ovat loiventuneet, ja jo pidemmän aikaa on vallinnut tilanne, missä korkokäyrä on ollut invertoituneena eli lyhyet korot ovat olleet korkeammalla tasolla kuin pitkät korot.³

Korkoriskin hallinnassa on nojaututtu voimallisesti koronvaihtosopimuksiin, mutta muun muassa sääntely-ympäristössä tapahtuneiden muutosten vuoksi niiden käyttöön sisältyy nykytilanteessa monia kielteisiä ulkoisvaikutuksia. Tästä syystä valtio luopuu uusien koronvaihtosopimusten solmimisesta jatkossa. Näin toimimalla ja tekemällä lainanottoa nykyisen lainanottopolitiikan mukaisesti korkoriskiasema tulee pidentymään strategiaperiodin aikana tavoitteen mukaisesti.

Korkoriskitavoitteen asettamisen tueksi on toteutettu valtionvelan ulkoinen arviointi, jossa hyödynnettiin stokastista velkakestävyysanalyysia. Siinä velanhallinnan valintoja tarkasteltiin pitkällä aikavälillä, missä keskeisiin makrotalouden muuttujiin – BKT-kasvuun, valtion alijäämiin ja korkoihin – liittyy epävarmuutta ja missä valintoihin vaikuttavat rahoitusriskiin ja velkadynamiikkaan liittyvät rajoitteet. Mallinnuksen tulosten mukaan Suomen kaltaiselle maalle, jonka kasvunäkymät ovat heikot, alijäämät ja lainanoton

¹ Vuonna 2002 valtionvelan suhde kokonaistuotantoon oli 40 prosenttia, ja velka oli alenevalla uralla. Finanssikriisin kynnyksellä vuonna 2008 velkasuhde painui alle 28 prosenttiin. Tämän jälkeen velkasuhde on ollut trendimäisessä kasvussa ollen vuoden 2022 lopulla yli 53 prosenttia.

² Näitä ovat valtion takaukset, valtioneuvoston takaukset ja kansainvälisten rahoituslaitosten vaadittaessa maksettavat pääomavastuut. Kun vuonna 2010 valtion takausvastuut olivat hieman yli 23 miljardia euroa, on niiden määrä tällä hetkellä noin 68 miljardia euroa.

³ Korkokäyrä on loiventunut jo pidempään ja kehityksen taustalla on todennäköisesti vaikuttanut moni tekijä, muun muassa väestön ikääntyminen ja hidastunut tuottavuuskehitys. Lisäksi viime vuosina harjoitettu rahapolitiikka laajoine arvopapereiden osto-ohjelmineen on myös vaikuttanut korkojen aikarakenteeseen. Nykytiedon valossa eurojärjestelmä tulee vähentämään arvopaperiomistuksiaan, mutta taseen pienentäminen tapahtuu asteittain. Näin ollen eurojärjestelmä tulee säilymään merkittävänä valtioiden velkakirjojen omistajana myös lähivuosina, mikä osaltaan hillitsee paineita korkokäyrän merkittävälle ja äkilliselle jyrkentymiselle. Samaan suuntaan vaikuttavat edellä mainitut talouden rakenteelliset tekijät.

tarpeet ovat suuret ja velka on kasvavalla uralla, velan mielekäs korkoriskiasema on 2–4 vuotta nykyistä korkoriskiasemaa pidempi. Uusi korkoriskitavoite on linjassa ulkoisen arvioinnin tulosten kanssa.

6.2. Jälleenrahoitusriski

Rahoitusriskillä tarkoitetaan rahoituksen saatavuuteen tai sen ehtoihin liittyvää riskiä. Tämä voi olla poikkeuksellisten markkinaolosuhteiden tai valtion oman luottokelpoisuuden laskun tai muutoin epäsuotuisten taloudellisten olosuhteiden aiheuttamaa maksukyvyttömyyden tai velan kustannuksen kasvun uhkaa. Rahoitusriski on valtion velanhallintapolitiikassa jaettu maksuvalmiusriskiin ja jälleenrahoitusriskiin. Maksuvalmiusriskin hallinnassa tarkastelujakso on kulloinkin seuraavat 12 kuukautta. Jälleenrahoitusriskiä tarkastellaan tämän ylittävältä ajalta.

Jälleenrahoitusriskin hallinta perustuu yleisesti ottaen hajauttamiseen siten, että pyritään mahdollisimman tasaiseen ajalliseen velan erääntymisprofiiliin sekä hyödyntämään monipuolisesti eri lainanoton lähteitä. Tämä vähentää altistumista markkinoiden häiriötilanteille ja taloutta kohtaaville häiriöillä, ja turvaa tätä kautta valtion toiminnan jatkuvuutta.

Jälleenrahoitusriskin hallitsemiseksi lainanotossa nojaututaan pitkäaikaisiin, lainaa otettaessa yli vuoden mittaisiin lainoihin. Strategiajaksolla bruttovarainhankinnan tarpeen arvioidaan olevan vuosittain noin 45 miljardia euroa, mikä edellyttää kolmen uuden viitelainan vuosittaista liikkeeseen laskua. Tämä tarkoittaa yhden lyhyen (3–7 vuoden), yhden keskipitkän (8–12 vuoden) ja yhden pitkän (15, 20 ja 30 vuoden) lainan vuosittaista liikkeeseen laskua.

Uusien viitelainojen lisäksi pitkiä velkakirjoja lasketaan liikkeeseen olemassa olevien viitelainojen huutokaupoilla. Strategiajaksolla nämä lisähuutokaupat kattavat noin kolmanneksen bruttovarainhankinnan määrästä. Pitkää varainhankintaa tehdään myös EMTN-ohjelman puitteissa, mutta tämä toimii lähinnä täydentävänä varainhankinnan muotona.

6.3. Maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriskin hallinnassa arvioidaan, minkä kokoinen kassapuskuri on tarpeen tiedossa olevista ja ennakoituista menoista suoriutumiseen ja missä määrin voidaan tukeutua valtion mahdollisuuksiin lainata kulloinkin tarvittavat varat markkinoilta. Käytännössä valtion maksuvalmiuden hallinnassa nojaututaan pitkälti valtion lainanottokykyyn, mutta esimerkiksi markkinahäiriöiden tai epäsuotuisten taloudellisten olosuhteiden takia voi syntyä tilanteita, missä valtiolta on tilapäisesti evätty pääsy kustannustehokkaaseen markkinarahoitukseen. Tietyn suuruisen kassapuskurin ylläpitäminen toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi onkin perusteltua. Kyse on tasapainoilusta toisaalta niiden kustannusten välillä, joita syntyy kassapuskureiden ylläpitämisestä, ja toisaalta sen riskin kanssa, että kaikista menoista ei kyettäisi suoriutumaan esimerkiksi markkinahäiriöistä johtuen.

Maksuvalmiusriskin hallitsemiseksi valtiovarainministeriö on asettanut Valtiokonttorille rajat sille, kuinka voimallisesti maksuvalmiusriskin hallinnassa voidaan turvautua valtion kykyyn saada lainarahoitus markkinoilta kaikissa olosuhteissa. Rajojen asettamisessa on hyödynnetty tietoja kassaennustejärjestelmästä, johon valtion virastot syöttävät tulo- ja menoennusteensa.

Kassapuskurin ylläpitäminen ja omavaraisuusajankoskevien tavoitteiden asettaminen on yleinen toimintatapa valtion maksuvalmiusriskin hallinnassa. Viime vuosien monet kriisit ja toimintaympäristön yleinen epävarmuus ovat osaltaan lisänneet huomiota riittävien likvidien varojen ylläpitämiseen.

6.4. Valuuttakurssiriski

Valuuttariskillä tarkoitetaan euron ja ulkomaan valuutan välisen vaihtokurssin muutoksesta aiheutuvan tappion vaaraa. Valtio ei ota valuuttakurssiriskiä velanhallinnassa. Valtio pystyy toteuttamaan tarvittavan lainanottonsa suurelta osin oman valuutan määräisenä. Myös valtion tulot ovat käytännössä kokonaan euron määräisiä. Lainanoton lähteiden hajauttamiseksi ja kustannustehokkuuden tukemiseksi lainaa voidaan ottaa erikseen määritellyissä rajoissa myös ulkomaanvaluutan määräisenä, mutta tähän sisältyvältä valuuttakurssiriskiltä on mahdollista suojautua täysin valuuttajohdannaisilla.

Valuuttariskiä koskevaa valintaa puoltaa myös näkemys, jonka mukaan valtiolla ei ole tehokkaiden markkinoiden olosuhteissa edellytyksiä ennakoida valuuttakurssimuutoksia niin sanottua keskimääräistä markkinatoimijaa paremmin. Valtiolla ei ole myöskään tehtävänsä ja toimintansa luonteen takia syytä tavoitella taloudellista hyötyä ennakoimalla valuuttojen suhteellisten hintojen vaihteluita.

6.5. Luottoriski

Luottoriskillä tarkoitetaan sopimusvastapuolen maksukyvyttömyydestä aiheutuvaa tappion vaaraa. Luottoriskiä mitataan riskinalaisen saatavan määrällä. Valtiolla aiheutuu luottoriskiä sijoitetuista kassavaroista ja johdannaissopimuksista. Luottoriskin hallinnan tavoitteena on riskin minimointi.

Tavoitteeseen pyritään noudattamalla yleisiä luottoriskin hallinnan hyviä periaatteita. Näitä ovat muun muassa sijoitustoiminnan vastapuolilta luottoriskiluokituksen ja hyvän luottokelpoisuuden edellyttäminen, luottoriskin hajauttaminen eri sopimusvastapuolille sekä johdannaissopimusten vastapuolilta sopimusten markkina-arvoa turvaavan vakuuden vaatiminen.

6.6. Toiminnalliset ja oikeudelliset riskit

Toiminnallisella riskillä tarkoitetaan velanhallintatoimiin liittyvää toimintatavan, toiminnassa käytettävien järjestelmien, sisäisen valvonnan puutteellisuuden tai ulkoisen tapahtuman aiheuttamaa taloudellisen vahingon vaaraa. Toiminnallisen riskin hallinnan tavoitteena on sen minimointi.

Toiminnallisten riskien minimoimiseksi valtiovarainministeriö on asettanut velanhallinnan operaatioista vastaavalle Valtiokonttorille toiminnallisten riskien hallinnan yleiset vaatimukset. Niiden mukaan Valtiokonttorin tulee muun muassa laatia velanhallinnan tarkastussuunnitelma useaksi vuodeksi eteenpäin, arvioida ja tarkastaa säännöllisesti velanhallinnan prosesseja ja järjestelmiä, raportoida velanhallinnan sisäisen tarkastuksen havainnoista valtiovarainministeriölle ja ryhtyä välittömästi korjaaviin toimiin, mikäli puutteita tai moitittavia toimintatapoja havaitaan.

Oikeudellisella riskillä tarkoitetaan lainsäädännön ja markkinakäytäntöjen noudattamatta jättämisestä, sopimuksen tai päätöksen toteutumatta jäämisestä, pätemättömyydestä, mitättömyydestä, moitteenvaarisuudesta, dokumentoinnin puutteellisuudesta tai oikeudellisen toimintaympäristön

muutoksesta aiheutuvaa taloudellisen vahingon vaaraa. Oikeudellisen riskin hallinnan tavoitteena on riskien minimoiminen.

Tavoitteeseen pyritään vaatimuksella toteuttaa lainanotto lähtökohtaisesti Suomen lainsäädännön alaisena. Velanhallinnassa tulee lisäksi mahdollisimman paljon hyödyntää markkinoilla vakiintuneita mallisopimuksia. Edelleen Valtiokonttorilta edellytetään oikeudellisen toimintaympäristön seurantaan siten, että velanhallinnan vaatima tieto ja osaaminen koti- ja ulkomaisesta rahoitus- ja muusta lainsäädännöstä, oikeuskäytännöistä sekä vireillä olevista velanhallintaan mahdollisesti vaikuttavista lainsäädäntöhankkeista on riittävää.

6.7. Malliriski

Malliriskillä tarkoitetaan velanhallinnassa hyödynnettävien analyysimallien käyttöön liittyvää taloudellisen tappion vaaraa. Malliriskiä aiheuttavat pääasiassa virheellinen tai puutteellinen mallintaminen, mallien virheellinen käyttö tai tulosten virheellinen tulkinta.

Malliriskin hallinnan tavoitteena on riskin minimointi. Riskiä pyritään minimoimaan tunnistamalla analyysimalleihin ja niiden käyttöön liittyvät riskit, tuottamalla ja ylläpitämällä malleihin ja niiden käyttöön liittyvää tietämystä ja osaamista sekä dokumentoimalla mallit täsmällisesti. Dokumentaation tulee sisältää mallien kuvaukset, joista ilmenevät mallin käyttötarkoitus, toiminta, tausta-oletukset sekä mallin ylläpitämisvastuut.